

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Legatis, De Successionibus Ab Intestato, De Renvnciationibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XX. Romana, seu Spoletana successionis. De civilitate, quæ requiritur in persona excludente, ad effectum ut Statutum exclusivum ei suffragari valeat, quando adesse dicatur, necnè; Et in specie ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74076](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74076)

Voler etiam ad effectum . . . uctum recompensati-
vorum iuxta terminos textus in l. curabit C. de act.
empr.; Ac etiam quia pro eodem negotio retinen-
tur libri, qui pro iure, & interesse plurimum ita
contractantium, non possunt, nec debent à loco
removeri, adeò ut id prohiberi possit, ibique vi-
denda sint rationes, ex ijs, quæ habentur sub tit.
de iur. iust. & foro compet. disc. 73.; Et consequen-
ter situatio seu circumscriptio loci videtur certa,
secum trahens exigentias, quæ reputantur partes,
ac membra ipsius universitatis, ut advertitur præ-
sertim sub tit. de empr. & vendit. disc. 34., unde si
in alijs quamvis remotis partibus adessent merces
destinatæ pro hoc negotio, istius loci censerentur;
Tum ratione universitatis, seu corporis universa-
lis ad se trahentis omnia membra; Tum etiam rati-
one destinationis, quæ in hac materia totum facit,
ut habetur sub tit. de legatis disc. 7.

Quò verò ad bona mobilia independentia à
præfato mercimonio, cuius pars, vel membra dici
non possent; Subdistinguebam inter illa, quæ de
sui natura destinata sunt, ut in eo loco permane-
ant, & quæ non sequuntur personam domini, &
possessoris, ut sunt mobilia lapidea, ænea, lignea,
ac etiam mobilia grossa, lana, lini, vel serici, tan-
quam suppellectilia domus, in quâ fixæ habite-
runt, ut tunc pariter pro circumscriptioe loci res-
pondendum sit; Potissimè verò in hac facti specie,
quod tam attentis præfata diuturna habitatione,
quàm electione sepulture, alijque dispositioni-
bus, excludatur animus discedendi, potiusque
includebatur animus diversus continuandi habita-
tionem in loco, ibique decedendi; Secus autem
in altera specie mobilium, quæ personam potius
sequuntur ut sunt, gemmæ, aurum, argentum,
& similia.

Quò verò ad pecuniam numeratam pariter di-
stinguebam; Aut est iure peculij, seu præsidij, ut
in loco certo perpetuò maneat; Vel sit destinata in
emptionem stabilium, vel censuum; Sive sit mem-
brum mercimonij, & tunc circumscriptur loco,
Aut est utilitas, & sequatur personam iuxta distin-
ctionem, quæ habetur eodem tit. de legatis præser-
tim discurs. 5. & 6. in questione, an, & quando
sub legato mobilitum veniat, nec ne pecunia nume-
rata, quæ domi, vel in bancis retineatur.

Circà iura, & actiones, dicebam videntur
esse, ad quid competant; Si enim ad bona stabilia,
istorum iure censentur, ideoque si ad feudalia, feu-
dorum iure censenda veniunt, ut in sua materia
sub tit. de feud. & est conclusio plana.

Demum quoad nomina debitorum, in quibus
maior opinionum discrepantia dignosci videtur;
Advertebam, quod licet magis communis opinio
videatur, ut attendi debeat locus contracti debiti,
ac destinatae solutionis, vel saltem iste secundus;
Attamen, cum frequentius adijci soleant pacta, ut
debitoris ubique desuper conveniri valeant, quod
implicitum est sub formula obligationis cameralis,
ob quam receptum est, ut electio fori competat,
quodque etiam de iure localitas præcisè non at-
tendatur, ubi creditor offerat deducere id, quod
interest, ex deductis sub tit. de credito discurs. 92.
sive quod mora incurfa per debitorem hunc effe-
ctum operetur; Hinc proinde his circumstantijs
accidentibus, probabilius mihi videbatur, ut cer-
ti loci circumscriptio non intraret, sed quod per-
sonam creditoris potius sequi deberent, ut potè ani-
mo potius, quam corpore, seu localiter possessa.

Considerabam præterea, ut ista questio, in
qua DD. adeò discordant, atque pro consueto
Card. de Luca P. 2. de Succes.

mili exoto stylo aliquas ponderant formalitates,
ex legum dispositione, sive inductione, vel anti-
quorum traditionibus desumptas, potius facti, &
voluntatis, quam iuris decidenda sit cum regulis,
vel distinctionibus infinnatis dicto disc. 5. & 6. de
legatis occasione agendi, an & quando pecunia
vala aurea, & argentea, gemmæ, merces, & simi-
lia veniant sub legato mobilitum; Sive iuxta eas
ponderationes quæ habentur in Romana confisca-
tionis sub tit. de Regal. in supplemento, vel sub tit.
de iudicij, occasione agendi de materia confisca-
tionis, quæ in uno territorio, vel Principatu se-
quatur, an capiat bona, & iura in alio territorio,
vel Principatu existentia.

Si enim casualiter, (ita exigente negotiatioe,
vel alia occasione) habeat quis in diversis locis pe-
cunias in bancis, vel penes camfores ad usum, vel
merces, aliæque mobilia, seu etiam nomina debi-
torum in dies exigenda, absque certo fine, vel par-
ticulari destinatione, Et tunc probabilius ista sequi
debeant personam potius, quam locum, quidquid
nostri varient, cum revera hæc personæ coherere
videantur; Secus autem ubi, studiose, ac appen-
sate, ad certum finem, seu effectum, pecunie de-
ponantur in bancis aliarum Civitatum, vel Princi-
patuum, ibique studeatur habere etiam aurum,
argentum, gemas, & alia mobilia prætiosa, nec-
non, ut pecunia non remaneat omnino otiosa,
quod ibi ea traficeretur super cambijs, vel alijs ad ali-
quod honestum, sive inhonestum lucrum detur,
animo ibi habendi quoddam separatum peculium
pro præsidio in casu infortuniorum, quæ in pro-
pria patria, vel in loco domicilij contingere pos-
sent, ut consideratur in dicta confiscationis ma-
teria; Cum enim animus, vel destinatio in his totum
faciat; Hinc proinde circumscriptur eo loco, in
quo possessor esse voluit, ut ibi existant; Ideoque
erroneum semper censui procedere cum generali-
tatis, sed quod sit questio facti, ac propterea in
singulis casibus pro eorum circumstantijs, & facti
qualitate, ut supra decidenda.

ROMANA

S E U

SPOLETANA SUCCESSIONIS

P R O

P A U L O M O R I C O N O

C U M

A L P I N I A, seu FRANCISCA.

Responsum pro veritate.

De civitate, quæ requiritur in persona
excludente, ad effectum ut Statutum ex-
clusivum ei suffragari valeat, quando
adesse dicatur, necne; Et in specie Statu-
ti Urbis excludentis matrem, & soro-
rem propter fratres.

S U M M A R I U M.

1. *Alti seris.*
2. *Ad effectum Statuti requiritur civitas ex-*
stidentis.

F 2

Qualis

64 DE SUCCESSIONE AB INTEST.

- 3 Qualis debeat esse civilitas.
- 4 De acquisitione civilitatis domiciliaria.
- 5 Possunt haberi dua civilitates.
- 6 Mora occasionalis non inducit domicilium.
- 7 Aliud est acquirere civilitatem, aliud vero acquiritam amittere.
- 8 De eodem.
- 9 Quando facilis, vel difficilior intret retentio duarum civilitarum.
- 10 De alio casu super eadem conclusione, de qua num. 5. & 8.

DISCURSUS XX.

1 Super intestata successione Fabij Moriconi de Monte Leone Spoletanae diocesis indubitati domicilij Urbis, ubi totus, vel major eius assis consistebat, orta est controversia extrajudicialis inter Paulum germanum fratrem, & Alpiniam matrem, sive Franciscam istius interim defunctae filiam, & heredem; Præterdente etenim Paulo ad normam Statuti Urbis 146. sibi, exclusa matre, & sororibus, successionem debitam esse; Replicabatur quod Statutum non intrabat ex defectu subjectionis, quæ copulativè requiritur tam bonorum, quam personarum excludentis licet non adesset illa personæ exclusæ, ut pluries in alijs advertitur præsertim in *Januen. disc. 4.*, ex eo quod dictus Paulus origine esset pariter de dicto oppido Montis Leonis, quodque licet diuturnum incolatum in Urbe habuisset spatio annorum vincti circiter, ac etiam ex privilegio, Populi Romani civilitate potiretur; Attamen eam, sive ex privilegio, sive ex domicilio quæsitam amiserat, dum per plures annos antequam istius successionis casus contingeret, uxore ducta in patria, ibi vivebat, & consequenter quod civilitas ficta, seu accidentalis Urbis non suffragaretur ad hunc effectum, pro quo necessaria est civilitas effectiva, cum domicilio vero, & personali, vel saltem interpretativo, retinendo domum apertam, & familiam, ac etiam supportando onera publica more aliorum civium, & subditorum ex deductis per *Barbos. de Episcopo alleg. 4. Giurba observ. 75. & 76.* cum concordantibus per *Rotam apud Rojas decis. 332. & 333. decis. 292. num. 8. par. 6. recen.*

Super hoc autem, ex parte dicti Pauli, vel ejus interim defuncti hæredum pro veritate consultus, pro eo probabilius respondendum esse censui, duas Responsi constituendo partes; Primum scilicet super requisito veræ domiciliarie civilitatis, quam admittebam ad hunc effectum necessariam esse; Et secundò, an ea posita, seu quæsitæ, per dictum discessum cessasset, seu amissa esset.

Quatenus pertinet ad primum; Civilitatis probatio videbatur plana, non solum ob initium certum resultans ex dicto privilegio, per quod ita declaratus fuit animus, cuius declaratione accedente, cessat quæstio, in qua D. Doctores adeo se involvere videntur, tam super requisito temporis decennalis, quam super alijs signis, vel argumentis in proposito ponderari solitis, cum hæc procedant in ambiguo, non autem in claris, ex ijs, quæ habentur deducta *sub. tit. de præminen. disc. 36. & seq.* ubi habetur actum de ista materia civilitatis; Sed etiam accedebant, longæva habitatio per duplicatum decennium, aliæque probationes, ea præsertim, quod in quodam Urbis Collegio, in quo ex fundatione non nisi cives Romani admitti possunt, ipse admissus fuerat, plurimumque annorum spatio vixerat; Ideoque dubitandis ratio solum cadebat, an eadem jam con-

tracta, & quæsitæ civilitas, amissa fuisset per dictum discessum.

In hoc autem dicebam, quod nisi effectiva huiusmodi defertionis argumenta in facto concurrebant, verius pro non defertione respondendum erat, ex verâ, & recepta conclusione, de qua apud *Buratt. & adden. decis. 81. & plures dicto tit. de præminen.* ubi est sedes huius materie civilitates duæ etiâ veræ, una scilicet originis, & altera domicilij, sunt invicem compatibles, rectèque possunt eadem persona esse duorum locorum civis, tam ad effectum onerum, quam etiam honorum, ac privilegiorum, aliorumque profuorum effectuum; Idque præsertim in extris Romanam Curiam sequentibus, quotidiana praxis docet, quoniam curant civilitate Romana donari, etiam cum effectiva adeptione publicorum officiorum, & munerum Civitatis, & tamen retinent alteram propriæ patriæ; Quamvis etenim, ut pluries in eadem propria sede advertitur, mora in Urbe occasionalis ratione Curialitatis quamvis per longissimum tempus, civilitatem non inducat nisi nobilissimas decisiones in *Firmana codicillarum cõrum Ottobono decis. 89. num. 9. & 145. num. 31. & decis. 312. m. 17. par. 9. recen.* cum alijs in dicta sede, attamen id procedit in dubio, secus autem contra probatione accedente.

Posita verò civilitate jam legitime contracta, & quæsitæ; Dicebam non oblatè moram aliquam temporis extrâ Urbem in patria originaria, dicendo ibi uxorem, atque acquirendo aliquam bonam, quoniam huiusmodi, ac similia argumenta ponderantur per D. D., benèque conferunt, ad effectum probandi incolatum, atque ita acquirendi fictam, seu artificialem civilitatem domiciliariam, non autem ut exinde inferri possit ad defertionem civilitatis jam contractæ, præsertim ubi huiusmodi actus sunt potius conaturalis, novum, ac diversum animum non redolentes utpote gesti in patria originaria, cuius civilitas rectè compatibilis est cum domiciliaria, utramque eodem tempore retinendo, iuxta casum prædictum, de quo habetur actum in *Brisinorien. dicto tit. de præminen. disc. 37.* ubi de originario Florentino, qui domiciliarium civilitatem in Statu Ecclesiastico bene contracterat, deinde occasione Senatoriæ dignitatis in patriam reversus fuerat, Quamvis n. in eo casu aliqua haberetur difficultas, unde propter ad omnè bonum finem obtemperavit Apollonica dispensatio; Attamen id provenit ex rigore Constitutionum Apostolicarum cum verbis nimium effectivis requirentibus verum, ac effectum domicilium, atque excludentibus quæcumque fictam civilitatem, secus autem ad alios effectus, in quibus ista particularis ratio non urgeat.

Et consequenter, (ut mox allegato discussu advertitur), Aliud est ponderare huiusmodi adminicula ad effectum acquirendi novum domicilium, Aliud verò ad effectum inducendi illius defertionem, atque civilitatis jam contractæ amissionem; Potissimè verò dum in facto supponatur quod idem Paulus singulis annis ad Urbem accedere solitus erat, ibique morari per aliquod tempus, atque domum apertam retinere, ut de facto in eadem vivendo cum uxore, & filijs objit.

Facilior autem dicta præsumptio retentionis, seu non defertionis domicilij Urbis admittenda venit, cum sit merè favorabilis, ac privilegiativa, nullum præferens onus, cui subiacent cives, non autem forenses, ut contingit in parvis Civitatibus, & locis, in quibus solvuntur collectæ, aliæque

De L. U. C. de Testamentis etc. 971

aliaque civica onera supportantur, quo casu facilius intrat praesumptio desertionis ratione inverisimilitudinis, quod quis duplicia onera civica in duobus locis velit supportare.

Hinc proinde, in plerisque consimilibus controversijs, & praesertim in una *Faventina* pro Augustino Majolo cum Theresia etiam Majola, in qua occasione cujusdam renunciacionis, cujus mentio habetur in sua materia *sub tit. de Renunciacione. disc. 14.* incidenter actum fuit de Statuto Faventino excludente sorores propter agnatos, an scilicet Dominicus patruus, qui nepem, ac respectivè sororem excludere volebat, esset, necne civis Faventinus, ad effectum, ut ei Statutum suffragari possit; Cum objiceretur, quod dicti Majoli origine Mediolanenses, occasione mercaturae effecti essent cives Faventini ex civitate eorum patri donata per Civitatem, sub expressa conditione domicilij, ideoque suffragari non possent, stante domicilij desertione, aliud habendo in Civitate Ravennae; Replicabam de eisdem, de quibus supra, quod scilicet incolatus in dicta Civitate Ravennae esset accidentalis, seu occasionalis ratione mercaturae, ac etiam ob dictam civilitatis duplicitem rectè compatibilem, praesertim, dum in filiis ejus, qui hanc civilitatem ex privilegio obtinuerat, ea erat potius naturalis, seu originaria, quam accidentalis, & acquisita.

P A R M E N .

H A E R E D I T A T I S

P R O

C A T H A R I N A S P A N A

C U M N .

Responsum pro veritate.

De Statuto Parmensi excludente foeminas propter masculos, sub conditione dotis, qua non data, vel non oblata, foemina ad successione reintegrentur; An dotatio, seu oblatio fieri possit per masculorum creditores, vel haeredes extraneos.

S U M M A R I U M .

- 1 *Adi series.*
- 2 *De Statuto continuante possessionem defuncti in heredem.*
- 3 *An Statutum reintegrans foeminam intra certum tempus non dotatam, exigat interpellationem. & moram.*
- 4 *Non sunt adhibenda diligentia non profutura.*
- 5 *Jus excludendi foeminas a successione non transmittitur ad extraneos.*
- 6 *Quod negatur heredibus, multo magis creditoribus.*
- 7 *Quando jus statutariae exclusionis transmittatur.*
- 8 *Quando dicatur pona, vel conditio.*
- 9 *An creditoribus competat purgatio morae, ne debitor incurrat poenam, & privetur bonis.*

DISCURSUS XXI.

Reverta eadem facti serie enunciata *sub tit. de herede, & heredit. disc. 26.*, occasione agendi de Statuto continuativo possessionis defuncti in *Card. de Luca P. 2. De Success.*

haeredem; Disponente Statuto Parmen. exclusivo foeminarum propter masculos, ut foeminis dos dari, vel offerri debeat infra sex menses à die interpellationis, sin minus ad successione reintegrentur; Cum in hac facti specie Caesar, antequam Catharina soror nubilus efficeretur, plura contraxisset debita, ob quae bona haereditaria patris distracta fuerunt, ipseque à fore reinterpellatus, respondisset non habere modum dandi, vel offerendi dotem ex carentia bonorum, ideoque elapso termino, ad formam Statuti, foemina praetenderet se ad successione reintegratam esse, atque tanquam cohaeres vindicare vellet à tertijs possessorijs bona pro sua virili, ac etiam juvari beneficio alterius Statuti continuativi in possessorio; Rei conventi, qui bona emerant, ac etiam eis adhaerentes creditores tanquam necessarii defensores, ac principales interessati praetendebat ipsos admittendos esse ad morae purgationem mediante congruae dotis oblatione; Quare introducta desuper causa, (ut credo), in Consilio Parmen., duo erant puncti, Unus ordinis circa beneficium Statuti continuativi possessionis, Et alter in meritis negotij principalis, atque de primo habetur *dicto disc. 26. de herede, & heredit.*

Quatenus igitur pertinet ad alterum punctum negotij principalis, an scilicet factus esset locus reintegracionis foeminae tanquam per restitutionem sunitati, vel juri communi ob non impletam in termino conditionem, sub qua Statutum eam excludere voluit, & non aliàs; Non oportebat affluere quaestionem, de qua supra in *Personna de Vincasa disc. 2.*, an. l. terminus à Statuto praefinitus curreret ipso iure, adeo ut dies interpellationis pro homine, & sufficiat ad inducendam moram, vel potius necessaria sit formalis interpellatio judicialis, quoniam quaestio cessabat ex facto tripliciter; Primo quia Statutum (ut supponebatur) expressè demandat interpellationem; Secundo quia illa jam sequuta erat in forma iudicij, ac ser. ser.; Et tertio quia non oportet spectare fictionem, ubi habetur veritas, dum masculus interpellatus ad dandam, vel offerendam dotem, declaraverunt neutrum implere posse ex carentia bonorum, ideoque intrabat recepta propositio pluries insinuata sub diversis materijs, & de qua caeteris relatis habetur *apud Bich. decij. 484. num. 1.*, quod non oportet adhibere, vel expectare illas diligentias quas jam certò constat esse inanes, & non profuturas.

Hinc proinde, unicus disputationis punctus erat, an masculi excludentis creditores, sub quorum nomine veniebant etiam emptores, ac possessores bonorum; Vel quia successerint in iura creditorum cum pretio dimissorum; Vel quia essent evictionis creditores, moram nomine debitoris purgare possent, atque dotem congruam ad formam Statuti dare, vel offerre etiam post lapsum termini.

In hoc autem, scribendo pro foemina, atque sustinendo negativam; Quamvis occasio non deiderit invenire tractantes, qui ad hos praecisos terminos descendant; Attamen arguendo à fortiori iuxta legale argumentum deductum *ab Authen. multo magis &c.*; Dicebam planam videri dictam negativam, dum ex firmatis *apud Ruinum conf. 74. lib. 2.* istud jus personale non transmittitur ad haeredem extraneum, in quo cesset Statuti ratio, seu finis, vel effectus ab eo contemplatus, ut etiam in proposito transmissionis hujus praetativae successione statutariae non admittenda, quando in transmissario non concurrat eadè qualitas vel ratio, quae in transmittente, vel saltem ratio sanguinis, habetur

F 3 supra